

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

35. števil.

Maribor, dne 3. avgusta 1922

55. letnik.

Katoliška zborovanja.

Dne 3. septembra:

V Št. Lovrencu na Dravskem polju priredi tamošnji orlovski odsek svoj orlovski tabor, ki je obvezen za vse odseke ptujskega okrožja. Govorita posl. in minister n. r. g. Gostinčar o ciljih krščanskih organizacij in urednik Golob o katoliškem tisku, popoldne pa je javna telovadba in dve predstavi ter prosta zabava s petjem in šalji-vo pošto.

V Murški Soboti v Prekmurju je okrožni orlovski tabor, ki je obvezen za vse odseke prekmurskega in ljubljanskega okrožja. Govori poslanec g. dr. Hohnjec, popoldne pa je telovadba in prosta zabava s petjem in godbo.

V Brežicah ob Savi se vrši katoliški shod za posavsko dolino. Govorijo posl. in minister n. r. dr. Korošec, prof. Vesenjaki in urednik Smodej. Pred zborovanjem je obhod po mestu z godbo in grapori, popoldne pa litanijske in posvetitve presv. Srcu Jezusovemu.

Na Bledu velik II. gorenjski orlovski tabor z jav. telovadbo, obvezen za vsa gorenjska okrožja.

Dne 8. septembra:

V Ljutomeru priredi tamošnje okrožje orlovski tabor z bogatim sporedom, govori, shodom in javno telovadbo. Po sporedu prosta zabava.

Pri Sv. Križu nad Dravogradom se vrši katoliški shod. Udeleženci se zberajo zjutraj v Dravogradu, odkoder odidejo z godbo na čelu k Sv. Križu, kjer bosta po maši govorila gg. dr. Rožman, glasovit govornik iz Ljubljane in župnik Hornböck.

Dne 10. septembra:

V Novem mestu velik drugi dolenski orlovski tabor, katerega se obvezno udeležijo vsa dolenska okrožja. Nastopi »brnska vrsta« pri javni telovadbi in se razglase izidi tekem in razdele diplome. Za polovično vožnjo je preskrbljeno.

Katoliško ljudstvo! Gre za tvojo časno in večno srečo, gre za vzgojo in dobrobit tvoje mladine! Dosedanja ogromna udeležba na vseh letošnjih katoliških prireditvah je porok, da tudi na teh katoliških shodih in orlovskih taborih prihodnjih dni ne izostane glas našega slovenskega ljudstva, ki je vedno stalo na braniku svoje vere in narodnosti. Udeležite se, verni katoliški Slovenci vsaki v svojem okolišu gori navedenih prireditvev v obilnem številu!

Ministrom nagrade — narodu lakoto.

Ves svet že pozna velika in težka vprašanja v našem državnem življenju, pozna nesposobnost naših državnih krmiljev, neredno in razorojeno gospodarstvo z velikimi izdatki in nestalnimi, slabo upravljanimi dohodki, pozna slabe odnose med narodi in plemeni, samopašno oblastnost zgoraj, nezadovoljstvo spodaj in tako ni čuda, da izgublja naša državna uprava v širnem svetu ugled in zaupanje, pa naj se vlada še toliko trudi, da olepša in prikrrije svoja dela ter vsa pereča vprašanja, ki prevevajo naše notranje politično življenje. Lepe besede na zunaj, lepe besede doma, narod je pa v bridkih izkušnjah že toliko doznal, da sodi po dejanjih ter pazljivo zasleduje razvoj dogodkov.

Zadnje, s čimer se je hotela vlada pokazati in izkazati pred narodom, koliko zaupanja in kredita da ima v nemanjem svetu, je bilo stomilijonsko dolarsko posojilo. To ameriško posojilo je bilo sprejeto v skupščini na način, ki je odkril vso gnilobo vladnih političnih krogov. V neugnanem pohlepu po dobri kupčiji in profitu so popadle vse krinke: izkazalo se je, da vladni prvaki kupujejo glasove za posojilo, da hlastno in pohlepno grabijo danes in ne mislijo na jutri, da so jim narodne potrebe deseta, strankarske in osebne pa prva briga in da se znajo resnice otesati tudi na način pretepačev iz ulice in beznice.

Posojilo je sprejeto, današnji jugoslovanski delovni svet s svojimi potomci je zapisan v tlačanstvo tujih korporacij in ko se beli od te dolarske mane ni prišel v državno blagajno, so že dospeli mešetarske na-

grade. Narodna banka v Beogradu je dobila iz Amerike mlog, da izplača 400.000 dolarjev ali 128 milijonov K ljudem iz skupščine in novinarstva, ki so pripomogli k sprejetju posojila, — za nagrado in da se bodo ministri še posebej z drugim denarnim nakazilom nagradili.

Ministrom nagrade — narodu pa poleg vseh težkih in poraznih pogojev ameriškega posojila še lakota in pomanjkanje na vseh koncih in krajih vsled nesposobnosti današnje vlade, ki se je vedno znala toliko ponasati z blagostanjem jugoslovanske zemlje in ki stoji sedaj brez pravega sveta in sklepa pred obupnim položajem, nastalim vrhu vsega drugega še vsled slabe, nezadostne žetve. Težke čase preživlja jugoslovanski delovni narod in še težjim gre nasproti. Lakota že dolgo razsaja po nekaterih pokrajinah naše države, v Dalmaciji, Bosni, Črnigori ljudje že dolgo jedo travo in škorjo, tudi po mrlo jih je mnogo od lakote in pomanjkanja in tudi doslej, ko je bilo v drugih pokrajinah še dovolj živeža, vlada ni znala pomagati, kaj še le bo sedaj in posihmal, ko je žetev povsod slaba in ko se že sedaj toliko živeža vozi v Beograd, da se za težke čase najprej to ministrsko mesto oskrbi in prehrani!

Vladni ljudje hvalijo svojo politiko in svoje delo na vse pretege, češ, kako je vse zadovoljno in tudi danes, sebe in svoje mesto tako dobro in hitro pripravljajo na slabe čase, najdejo dovolj besed, v zatrevanje popolnoma povoljnega položaja. Pa tudi v tem ne kažejo posebne vneme, ministri se se razpršili po letoviščih in toplicah, kakor da bi se nahajala država in narod v najurejenejših in najugodnejših razmerah. Mogoče celo ministri ne trosijo samo praznih in lepih besed ter se jim današnji državni in narodni položaj v resnici dozdeva — ugoden in povoljen. Zakaj ne? — Narod še vedno ni poslal toliko svojih pravih zastopnikov v parlament, da bi današnje vladno politiko strli ter za vedno razgnali, znana beograjska porodica ima še vedno državne vajeti v svojih rokah, da s svojimi glasovi ter s pomočjo goljufije in podkupovanja sprejema n. pr. taka posojila, ki nosijo tako lepe nagrade, da izrablja narodno imovino brez odgovornosti in nadzorstva, da širi in redi krog svojih vladnih pristašev na narodove stroške, da ob vsakem času iz naroda izmolze dovoljna sredstva za veselo in razkošno življenje — in to je res povoljen in ugoden položaj naroda in države — za gospode ministre in njihove hlapce.

V Marijanskih Laznih na Češkem, v najdražjih toplicah Srednje Evrope, kjer biva tudi naš kraj, se je zbrala lepa družba zadovoljnih ministrov in drugih državotvorcev. Pašič z rodbino je pripeljal s seboj nad 20 uradnikov in tudi zunanji minister Ninčić ima številno spremstvo. Češka krona se silno dviga, naša pa pada, ker porabijo naši prvaki v tujini za svoje udobno in razkošno življenje toliko tujega denarja. Drugi ministri so si poiskali drugod oddiha ter združili počitnice tudi z agitacijo v svojih volilnih okrajih. Novi policaj-minister daje lepe obljube v Smederovu, kjer je bil in bi zopet rad bil izvoljen, poštni minister se solnči doma, ko je pred odhodom še na hitro roko 30 sposobnih uradnikov vrge na cesto, tretji je oblekel svoje počitnice v službeno inšpekcijo, da pobaše lepe dijete in zelo udobno in veselo živijo gospodje ministri, narodu pa pripravljajo kruto dobo lakote in nesreče.

Katoliški shod v Slov. Bistrici.

Pred zborovanjem.

Minulo nedeljo 27. t. m. se je obleklo slovenjbistriško mesto v praznično obleko zastav, zelenja in slavo-lovkov, ki so oznanjali že v soboto, da se bo vršila v nedeljo slovesna manifestacija katoličanov iz mesta Slov. Bistrica in iz cele slovenjbistriške dekanije. V nedeljo na vse zgodaj je vzbudila mesto domača godba z budnico, nakar so se začele zbirati kmalu po 7. uri množice vernega ljudstva na lepem prostoru pred samostansko cerkvijo. Od samostanske cerkve je korakala več nego 6 tisočera množica v procesiji pred in za Presv. R. Telesom na okusno in bogato okinčani prostor krog župne cerkve, kjer so vrli ter požrtvovalni Bistričani postavili na prostem oltar in govorniški oder. Ko so napolnile množice zborovalni prostor, je stopil na govorniški oder znani mariborski pridigar č. g. Pavel Živornik, ki je navdušil v gladko jedrnatih besedah poslušalce za trojno dolžnost, katero imamo napram katoliški veri: da smo njeni spoznavalci, apostoli sv. vere in če bi bilo potreba tudi mučeniki za katoliško prepričanje. Po v srce, meso ter kri segajoči pridigi je daroval slovesno najsvetejšo daritev g. profesor Vreže iz Maribora. Po daritvi sv. maše je pozdravil domače č. g. dekan Cerjak: zborovalce, g. poslanca, govornike in duhovščino ter predlagal soglasno sprejeto predsedstvo shoda. Predsednikom shoda je bil navdušeno sprejet domačin g. inženir J. Šturm, namestnikom predsednika pa g. Hinko Gril, podpredsedniška mesta pa so zavzeli: g. Gregor Zafošnik, g. Ferk iz Tinja, g. P. Zafošnik iz Sp. Nove vasi in makolski gospod župnik.

Zborovanje.

Gospod predsednik Šturm pozdravlja vse, ki so se prišli bojevati za pravice sv. vere ter Cerkve in poda besedo g. poslancu dr. Hohnjcu.

Govornik g. dr. Hohnjec ugotavlja uvodoma z za- došenjem veselo navdušenje med zborovalci, ki je znak vnetosti našega dobrega ljudstva za načela katoliške vere, katera bi še naj bolj potrdil ravno katoliški shod. V potrditev kat. načel hoče on govoriti o položaju katoliške cerkve v naši državi.

Začetkom svojega govora spominja g. dr. Hohnjec poslušalce na ono znano legendo iz prvih časov krščanstva »Quo vadis«. Sv. Peter je hotel zapustiti mogočni poganski Rim, a na potu iz Rima ga sreča Gospod s križem na rami. Ves začuden ga vpraša Peter: »Quo vadis — kam greš — Gospod?« Zveličar mu odgovori: V Rim, kjer bom na novo križan. Iz prikazni spozna Peter migljaj Gospodov, se vrne v Rim in po neustranjenem oznanjevanju sv. evangelija tamkaj tudi umre mučeniške smrti. Ravnokar označeno legendo je na- obrnil g. govornik na sedanje razmere v naši državi, kjer so tudi katoliški verniki pri pogledu na številnejše pravoslavje omahljivi in nezaupljivi glede izida boja med katolicanstvom in pravoslavjem, ki ima vso za- slombo ter uporo v vladni sami. Iz nezaupljivosti v boju za pravice katoličanstva nas bodri Zveličar s križem na rami in nam kaže na tolikanj brezverne ter katoliški cerkvi sovražne moči, ki so si razbili svoje kulturno-bojne glave ob skali sv. Petra.

Kakor je dobil Peter od Krista migljaj, da je storil svojo dolžnost, tako jo moramo storiti tudi mi ka- toličani po znanem reku predsednika čehoslovaške re- publike Masaryka, ki je rekel: »Vi katoličani boste imeli v čehoslovaški republiki toliko pravic, kolikor si jih boste priborili.« Te Masarykove besede veljajo tudi nam jugoslovanskim katoličanom.

Boj za pravice katoliške cerkve v naši državi nam je potreben nad vse, ker že določa ustava enakoprav- nost vseh veroizpovedovanj v naši državi le na — pa- pirju — v resnici pa prednjači pravoslavje glede drž. podpor duhovništvu, bogoslovjem ter semeniščem da- leč vsem drugim veroizpovedim. Osebito še pa katoli- čanstvu.

Sedanja vlada ima namen katoliški cerkvi v naši državi vzeti ali zapreti in odtegniti premoženjska sred- stva v toliki meri, da bi bili naši škofje primorani za- preti: bogoslovja, dijaška semenišča, gimnazije in dru- ge vzgojevalne zavode. Dejstva pa, da se tako zapostav- lja v naši državi kat. cerkev, niso krivi Srbi, ampak predvsem naši slovenski demokratje in samostojenci.

Slovenski demokratje in samostojenci so obljub- ljali narodu pred volitvami, da mu bodo prinesli iz Beograda gospodarsko in socialno zboljšanje povoj- nega stanja a so mu prinesli — kancelparagraf in nič drugega!

Jugoslovanski klub se je boril in se bori za osa- mosvojitev Slovenije; demokratje in samostojenci pa so se borili za kancelparagraf in se še danes javno in v listih ponašajo, da so osrečili Slovenijo ne z gospo- darskim ter socialnim izboljškom, ampak s kancel- paragrafom. Vprašanje pa je: Ali je res kancelparagraf rešil našega kmeta in delavca, ali mu kaj pomagal? (Poslušalci obsojajo demokrate in samostojne).

Govornik povdarja nadalje, da se slov. katoliški du- hovnik ne bo pustil kljub Pucljovemu in Zrjavovemu kancelparagrafu zaslužiti, ker duhovnike-Slovence, ki bi bili kumavi hlapci enega dr. Žerjava ali mesarja Puclja, bi slovenski narod sam obsodil in jim obrnil prav kmalu hrbet za vedno.

Edino mesto res narodu prostega govora je bila že pod staro Avstrijo cerkev (n. pr. nevarna doba jugo- slovanske deklaracije) in še bo ostala tudi v naši drža- vi torišče govorniške prostosti v slov. naroda dušni in telesni blagor.

Demokratje in samostojni so hoteli cerkev potom kancelparagrafa vsestransko zaslužiti, a verno ljudst- vo je pravočasno spoznalo njih črne namene, jim obr- nilo hrbet in se ravno danes oklepa katoliške cerkve bolj kot kedaj poprej. Demokratje in samostojni so ho- teli s kancelparagrafom cerkvi slabo, a so jej storili veliko dobroto, ker so ravno z napovedjo kulturnega bo- ja vzdramili katoličane iz spanja verske mlačnosti in jih pozvali na branik obrambe pravic sv. vere in Cer- kve.

Ob koncu svojih jedrnatih in s pomenljivimi vzgle- di podprtih besed zabičava gosp. poslanec zborovalcem dejstvo: Mi hočemo ostati Slovenci, če hočemo pa osta- ti Slovenci, moramo ostati tudi katoličani. Slovenec bo le tedaj ostal Slovenec, ako bo — katoličan — sicer bo pa utonil v balkanizem. Govornik sklepa svoje besede z besedami papeža Pija X., katere je povedal svoja- nemu predsedniku francoske zbornice: »Vsak kristjan mora biti moč dela in se brigati za politiko. V teh te- žavnih časih bi ne izpolnjevali svojih dolžnosti, ako se ne bi brigali za politiko.«

Burno pozdravljenemu govorniku se zahvali gosp.